

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

7-8
2023

Z NAMI NA POT
**Pale di San
Martino**

TEMA MESECA
**Sedemdeset let
prvega vzpona
na Everest**

INTERJU
Jože Rovan

5,50 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – IZDELEK MESECA

VODNIK JULIJSKE ALPE: JUŽNI DEL, Andraž Poljanec

V knjižici je avtor zbral in predstavil vse markirane planinske poti ter večino poti in stezic na območju med Jelovico in Polovnikom. Vmes spoznamo še sredogorske vrhove Ratitovca, Soriške planine, predstavljen je dolg Bohinjsko-Tolminski greben ter razčlenjena Krnska skupina.

Vodnik prekaljenega pisca Andraža Poljanca vestno in sistematično opisuje tako markirane planinske poti kot tudi še številčnejše neoznačene poti.

CENA: V času od 1. 8. do 31. 8. 2023 lahko vodnik kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: **14,95 €*** (redna cena: 29,90 €*).

PRAVLJIČARIJA POD TRIGLAVOM, Kristina Menih

V zadnji dolini pod Triglavom se končuje človeku poznano življenje in se začneja domišljjski svet sanj. Prijateljstva med hišno ljubljenko, pitbulko Dixie, medvedom Demom, ježkom Pleškom, vilami, škrti in drugo visokogorsko in obmorsko družino so še kako mogoča, zanimiva in tudi poučna.

CENA: V času od 1. 9. do 30. 9. 2023 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: **8,95 €*** (redna cena: 17,90 €*).

OSNOVE PLANINSTVA, Jože Drab

Za varnejše obiskovanje gora vam PZS priporoča priročnik *Osnove planinstva*. Sestavljajo ga teme, ki jih mora poznati vsak obiskovalec gora.

- Priporočila za varnejše obiskovanje gora (pravilna izbira in uporaba opreme, priprava na turo, poznavanje nevarnosti, vreme, prva pomoč, orientacija, tehnike gibanja).
- Predstavitev domačih in tujih gorstev ter njihov nastanek in zgradba, rastlinstvo, živalstvo in zgodovina gornišstva.
- Predstavitev organiziranega planinstva pri nas in pomen družabnosti.

VABLJENI K NAKUPU!

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 123. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Šteinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Mitja Filipič, Jurij Ravnik, Miha Pavšek

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4200 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 42 EUR, 66 EUR za tujino, posamezna številka 4,20 EUR, poletna številka 4,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (31,50 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Poletje je čas za izlete; na Passo Rolle v Dolomitih

Foto Tjaša Trošt

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Kako je človek stopil na vrh sveta – in ga pomendral

"Ves svet je ležal pod mojimi okornimi čevlji," se je tistega dne, 29. maja 1953, spominjal Edmund Hillary. Pred sedmimi desetletji je z osvojitvijo tako imenovanega tretjega zemeljskega pola izpolnil velike angleške sanje, mladi kraljici Elizabeti pa simbolično prispeval dodaten kronski dragulj – novica o velikem uspehu je namreč prišla v Anglijo prav na dan njenega kronanja.

Istega leta se je v Himalaji zgodil še drugi zelo pomembni alpinistični podvig, osvojena je bila "Gola gora", Nanga Parbat. Glavni junak je bil nedvomno avstrijski alpinist Herman Buhl, ki se je tedaj popolnoma sam v strašnem naporu prebil do vrha gore, se napol mrtev od izčrpanosti vrnil v bazo, toda tam namesto ovacij pri članih svoje odprave naletel na grde poglede in veliko nevoščljivost.

Oba pomembna mejnika himalajizma nosita s seboj svoje zelo različne junaške zgodbe, pravzaprav drame, ki bi si jih težko izmislili tudi najboljši filmski scenaristi. O njih so se pisale knjige in ob njih so se ježili lasje bralcem še cela desetletja po vsem svetu.

Toda generacija teh "kiplingovsko" navdihnenih osvajalcev sveta je odšla v večnost in splošni napredek je temeljito spremenil naš planet. Obe mogočni gori, o katerih pišemo v tej poletni številki, sta še vedno enako visoki, kot sta bili, le da je eno od njiju zaradi njenega primata doletela uničujoča komercializacija, druga pa je še danes v domeni vrhunskih alpinistov. Slovenci smo na obeh gorah pustili velik pečat in naši alpinisti so se tudi zaradi njiju uvrstili med najboljše na svetu. Predvsem pa sta gori v našem prostoru takrat ustvarili psihično stanje, zaradi katerega smo ju doživljali kot film, ki nas je potegnil vase in nas ni izpustil, dokler se ni odvil zadnji kader.

Odprava Everest 1979 pod vodstvom Toneta Škarje je spisala vrhunsko in hkrati tragično poglavje našega himalajizma, ko sta prva Slovenca 13. maja 1979 obsedela pri kitajski piramidi na vrhu sveta in simpatično "nista vedela, kaj bi". Skupni cilj, uspeti v imenu svojega naroda, je bil zanju dosežen. Mi doma smo iz dneva v dan čakali na novice iz baznega tabora in ob uspehu nas je kar razganjalo od ponosa. Žal je dan po uspehu nesrečna smrt Ang Phuja prekinila to silno navdušenje, ponos pa je kljub temu ostal.

Nanga Parbat je bil tako za nas kot za Tomaža Humarja avantura, ki je spadala v nek drugi čas, saj se je dogajala meseca avgusta 2005. Medijsko je bila podprta v realnem času, zato pa še toliko bolj pretresljiva in ranljiva. Zaradi razvoja spletnih medijev se je pojavilo mnogo ljudi, kakršnih dotodanja alpinistična scena ni bila vajena. Čeprav so nekateri vse življenje samo skozi okno gledali hrib za domačo hišo, so se nenadoma spoznali na razmere, v katerih je Tomaž Humar obtičal ujet v brezizhodno past. Sledilo je dramatično in odlično koordinirano helikoptersko reševanje, ki se je, čeprav na meji mogočega, končalo uspešno kot še nobeno podobno do tedaj. Naš Gozdni Joža, kakor so ga klicali, se je po tednu negotovosti spet pojavil živ in zdrav med nami in spet smo vsi skupaj lahko v olajšanju zadihali.

Obe slovenski dejanji na Everestu in Nanga Parbatu, sta se zgodili precej po prvih pristopih nanju. Zato bo tokrat govor predvsem o tem, kako sta bila postavljena dva izmed najpomembnejših mejnikov osvajanja najvišjih gora našega planeta.

Uredništvo Planinskega vestnika pa vam, zvestim bralcem želi prijetno poletno branje, lepo vreme in predvsem varen korak na vaših poteh.

Dušan Škodič

UVODNIK
1 **Kako je človek stopil na vrh sveta – in ga pomendral**

Dušan Škodič

OBLETNICA
4 **Sedemdeset let skomin in degradacije**

Dušan Škodič

OBLETNICA
18 **Gola gora**

Andrej Mašera

INTERUJU
26 **Računam na redno financiranje koč**

Vladimir Habjan

DOŽIVETJA
30 **Med Tolminskim in Bohinjem**

Majda Debeljak

ODPRAVA
36 **Po verigi draguljev do vrha**

Mire Steinbuch

Z NAMI NA POT
41 **Pale di San Martino**

Andrej Mašera

SPOMINI NA ODPRAVO
55 **Sneg nad džunglo**

Mitja Jesenovec

TUJINA
66 **Monte Perdido**

Špela Recer

INTERJUJ

70 **Janja Vidmar**

Vladimir Habjan

GORSKA NARAVA

74 **Divji petelin**

Brigita Oblak

DOŽIVETJE

77 **Zeusov prestol**

Vid Legradić

GORSKI TEK

80 **Kako naprej?**

Tomo Šarf

U (NE)ZNANO

82 **Črno jezero pod Krnesom**

Franci Horvat

PLANINSKI PRAZNIK

84 **Živahen planinski dan na Kalu**

Zdenka Mihelič

PLEZANJE

86 **Našla sem strast!**

Mira Petek

U TUJIH GORAH

88 **Laguna Tonček**

Janez Mihovec

U SPOMIN

90 **Nada Praprotnik**

Joža Mihelič

GLASBENI ALBUM

92 **Najlepše planinske pesmi**

Zdenka Mihelič

94 **NOVICE IZ VERTIKALE**

96 **LITERATURA**

97 **PLANINSKA ORGANIZACIJA**

99 **U SPOMIN**

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**